

Информационен пакет

ДОКТОРСКА ПРОГРАМА: ИКОНОМИЧЕСКА И СОЦИАЛНА ГЕОГРАФИЯ

НАУЧНА ОБЛАСТ: 4. ПРИРОДНИ НАУКИ, МАТЕМАТИКА И ИНФОРМАТИКА

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ: 4.4. НАУКИ ЗА ЗЕМЯТА

ФАКУЛТЕТ: ПРИРОДО-МАТЕМАТИЧЕСКИ

КАТЕДРА: ГЕОГРАФИЯ, ЕКОЛОГИЯ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Квалификационна характеристика

Квалификационната характеристика, учебният план и учебните програми на научната специалност "Икономическа и социална география" са в съответствие със Закона за Висшето образование и Правилниците на университета. Обучението по докторската програма е с продължителност три учебни години за редовна и самостоятелна форма.

Научната специалност „Икономическа и социална география“ е от Професионално направление 4.4. “Науки за Земята”, от Научна област 4. „Природни науки, математика и информатика“ и се администрира от катедра „География, екология и опазване на околната среда”, към Природо-математически факултет на ЮЗУ “Неофит Рилски”.

Обучението приключва със защита на докторска дисертация. Завършилите получават образователната и научна степен “доктор“ по Икономическа и социална география.

Обучават се докторанти от всички региони на страната и от други държави.

Цели на докторската програма

1. Подготвя висококвалифицирани научни, изследователски и преподавателски кадри с опит в осъществяването на изследователска дейност в областта на социално-икономическата география.

2. Задълбочава фундаменталната и професионалната компетентност за научноизследователска, практико-приложна и преподавателска дейност в сферата на Икономическата и социална география.

3. Създават се възможности за формиране на съвременни научно-теоретични и практико-приложни знания, умения и компетентности за самостоятелна научноизследователска и преподавателска дейност, за работа в екип, за прилагане на иновационни и технологични постижения в областта на Икономическата и социална география.

4. Формират се методологически опит и умения за планиране на изследователска дейност, за анализиране на научните резултати и за обосноваване на препоръки, свързани с функционирането на териториалните социално-икономическите системи в различни по мащаби и обхват географски региони и сфери на социално-икономическия живот, институции и др.

5. Усъвършенства езиковата подготовка по избрания чужд език във връзка с използването му в професионалната дейност на докторанта.

Задачи на обучението в докторската програма

- задълбочаване на знанията, свързани със съвременните теоретични и методологически принципи на изследвания в областта на географската наука;
- овладяване и ползване на научна терминология, характерна за научната област;
- формиране на умения за ориентиране и анализиране на приоритетните теоретични и практически проблеми в областта на икономическата и социална география;
- придобиване на компетентности и умения за определяне пътя и организацията на научното изследване и за самостоятелна експериментална дейност в научната област;
- формиране на професионални умения за самостоятелна преподавателска дейност;
- мотивиране и готовност за участие в национални, международни и регионални конкурси и проекти;
- изграждане на опит при планирането и организирането на научното изследване и при представяне на резултатите от него в научни форуми.

Структура и организация на учебния процес

Основна предпоставка за постигане на образователните цели е структурата и съдържанието на учебния план. Той е разработен в 6 семестъра и включва задължителни, избираеми и факултативни дисциплини.

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНИЯ ПЛАН

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА УЧЕБНАТА ДИСЦИПЛИНА	Оценяване		КРЕДИТИ	Аудиторна заетост				Извънаудиторна заетост /в часове/
		семестър	форма		общо	лекции	семинари	упражнения	
I. ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ДИСЦИПЛИНИ И ДЕЙНОСТИ									
УЧЕБНИ ДИСЦИПЛИНИ И ДЕЙНОСТИ									
1	Методология на научните изследвания	I	изпит	10	60	30	0	30	240
2	Специализиран чужд език	I	изпит	10	60	0	0	60	240
3	Определяне на изследователския проблем: разработване и защита на концепция	I	защита	10	0	0	0	0	300
ОБЩО :				30	120	30	0	90	750
УЧЕБНИ ДИСЦИПЛИНИ И ДЕЙНОСТИ									
4	Теория и практика на икономическата и социална география (съобразно темата на дисертацията)	II	изпит	15	75	45	15	15	375
5	Разработване и управление на проекти	II	изпит	5	30	30	0	0	120

6	Подготовка и обсъждане на проект за дисертация - първи етап.	II	защита	10	0	0	0	0	300
ОБЩО :				30	105	75	15	15	795
УЧЕБНИ ДИСЦИПЛИНИ И ДЕЙНОСТИ									
7	Избираема учебна дисциплина от областта на изследването	III	изпит	10	60	60	0	0	240
8	Избираема учебна дисциплина от областта на изследването	III	изпит	10	60	60	0	0	240
9	Научно изследователска дейност по дисертация	III	защита	10	0	0	0	0	300
ОБЩО :				30	120	120	0	0	780
ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА И ПЕДАГОГИЧЕСКА ДЕЙНОСТ									
10	Научно-изследователска дейност по дисертацията. Подготовка, представяне и обсъждане на резултати.	IV	защита	25	0	0	0	0	720
11	Провеждане на семинарни и/или практически занятия	IV		5	30	0	0	30	120
ОБЩО :				30	30	0	0	30	840
ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА И ПРЕДАПРОБАЦИОННА ДЕЙНОСТ									
12	Научно-изследователска дейност и завършване на дисертационния труд	V	защита	20	0	0	0	0	600
13	Подготовка за представяне и представяне на дисертационния труд за обсъждане на заседание на катедрения съвет	V	защита	10	0	0	0	0	300
ОБЩО :				30	0	0	0	0	900
АПРОБАЦИЯ									
14	Окончателно завършване на дисертационния труд. Подготовка за апробация и апробация	VI		30	0	0	0	0	900
ОБЩО :				30	0	0	0	0	900
ОБЩО (часове от задължителни и избираеми дисциплини)				180	345	225	15	105	4965
II. ИЗБИРАЕМИ ДИСЦИПЛИНИ*									
1	Статистически методи в научно-изследователската дейност по икономическа и социална география	III	изпит	10	60	60	0	0	180
2	Приложение на ГИС в екологичните и географските изследвания	III	изпит	10	60	60	0	0	180

3	Изследователски методи в социалните науки	III	изпит	10	60	60	0	0	180
4	Теория и практика на регионалното развитие	III	изпит	10	60	60	0	0	180
5	Методика на подготовката и писане на дисертация	III	изпит	10	60	60	0	0	180
	* Или друга учебна дисциплина, гласувана на катедрен съвет								
<p><i>Предложеният списък с избираеми дисциплини е примерен. Избираемите дисциплини се предлагат след формулиране на темата на научното изследване, включват се в индивидуалния учебен план на докторанта и се утвърждават от научното звено. Докторантът избира една учебна дисциплина от групата.</i></p>									
III. ФАКУЛТАТИВНИ ДИСЦИПЛИНИ									
<p><i>Всеки докторант, обучаващ се в докторска програма „Икономическа и социална география“ може да изучава факултативно всяка учебна дисциплина, включена в докторски програми на ЮЗУ, независимо от научното звено, което организира обучението в рамките на 10% от часовете по учебен план.</i></p>									

Общо за целия курс на обучение

Задължителни учебни дисциплини: 4 с общ хорариум 225 ч.

Избираеми учебни дисциплини: 2 с общ хорариум 120 ч.

Съотношението между задължителните и избираемите учебни дисциплини е: 65% : 35%.

Компетенции на завършилите програмата

Защитилите докторанти придобиват теоретични и практико-приложни знания и практически умения, необходими за ефективно професионално развитие, като могат: да формулират основни понятия в тенденции на регионалистиката, икономическата, социална, демографска и териториална политика; да анализират и диференцират прояви на закономерности и тенденции в регионалното икономическо, социално, демографско развитие; да планират териториалното развитие в демографски и социално-икономически аспект; да участват в стратегическото планиране и прилагане на европейските стандарти за реализация, на въпроси по европейската регионална, икономическа, социална и демографска политика и интеграция, по прилагане на политиките и стратегиите на Европейския съюз; да формира способности и нагласи за екипна работа в различни национални и международни институции и неправителствени организации;

АНОТАЦИЯ НА УЧЕБНИТЕ ДИСЦИПЛИНИ

Задължителни дисциплини

Методология на научните изследвания

ECTS кредити: 10

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: I

Методическо ръководство: Катедра „Педагогика“

Факултет по педагогика

Лектор: проф. д.н. Елка Янакиева

E-mail: elka_yanakieva @ swu.bg

Анотация

“Методология на научните изследвания” е насочена към детерминиране и развитие на миросгледната и философско-методологическа подготовка на докторантите. Дисциплината цели да формира методологическото географски мислене на докторантите и оказване на конкретна помощ при избор на методологическа основа за собственото научно изследване. За постигането на тази цел последователно се решават следните образователни задачи:

1. Формиране на умение за разпознаване и диагностика на приложените научни подходи чрез работа с подходящи автореферати на дисертации;
2. Усвояване на знания за правилата за прилагането на методологически принципи и подходи чрез критичен анализ на различни научни изследвания.
3. Формиране на умения за избор, планиране и прилагане на методологически подходи и принципи в собственото научно изследване чрез създаване на варианти и прогнозиране на крайния резултат.

В края на курса докторантите трябва да са избрали методологията на собственото си дисертационно изследване, да разбират начина на приложението му и да предвиждат качествата на крайния научен резултат.

Специализиран чужд език

ECTS кредити: 10

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: I

Методическо ръководство: Катедра „Германистика и романистика“

Филологически факултет

Лектор: доц. д-р Елисавета Бояджиева

E-mail

Анотация

Курсът по Практически английски език е задължителен за всички докторанти през първата година на обучението си, обучаващи се по различни докторантските програми

във всички факултети на ЮЗУ „Н. Рилски” съгласно решение на Академичния съвет Протокол №21 от 04.09.2013 г.

Курсът се провежда всяка година в първия месец след приключване на летния семестър и времетраенето му е различно, в зависимост от формирането на групите по нива на езикова компетентност. Нивото на компетентност се определя чрез входен тест, на базата на който участниците се разпределят в четири нива – начинаещи, фалшиви начинаещи, средно напреднали и напреднали, които се обучават съответно на ниво А1, А2, В1 и В2. По този начин се сформират четири групи. При липса на абсолютно начинаещи, групите са три – начинаещи, средно напреднали и напреднали.

Продължителността на курса зависи от нивото на групата. Начинаещите (абсолютни и фалшиви) преминават четириседмичен курс на обучение с общ хорариум 120 часа, средно напредналите – триседмичен курс с общо 90 часа, а напредналите – двуседмичен курс с общо 60 часа. Дневната натовареност за всички курсове е 6 часа. В последните 2 часа на обучението се провежда финален изпит.

Учебната програма по английски език предвижда обучение на 4 основни нива, отговарящи на Общата езикова европейска рамка /ОЕЕР/, които отговарят на нуждите на четирите основни групи.

Всички курсове предвиждат практическа подготовка на студентите по английски език, като фокусът е върху усвояване на основни знания по лексика и граматика при по-ниските нива и усъвършенстването и разширяването на знанията и повишаване на нивото на владеене на езика в по-високите нива. Обучението се базира на интегративен подход, при който придобиването на нови за докторантите знания и умения е основано на развиването на четирите основни видове умения: четене, писане, слушане и говорене. В групата на напредналите специално внимание се обръща на изграждането на уменията за говорене и слушане, усвояването на основни принципи на изграждането на академичен текст на английски език, специализирана академична терминология и фразеология, както и на уменията за изготвяне на презентации на английски език.

Курсът по практически английски за докторанти задължително съдържа следните модули: практическа граматика, лексика, писмени упражнения, четене и слушане с разбиране и разговор. В зависимост от конкретните нужди на обучаемите от различните факултети и специалности, преподавателите могат да въведат специализирана за областта лексика и упражнения по специализиран и общ превод. За целите на обучението се използват утвърдени учебни пособия от областта на университетската дидактика, както и изработени от преподавателите материали, които да отговарят на специализираните потребности на докторантите.

Теория и практика на икономическата и социална география

ECTS кредити: 15

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: II

Методическо ръководство: Катедра „География, екология и опазване на околната среда

Факултет Природо-математически

Лектор: доц. д-р Емилия Патарчанова

E-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Анотация

Задължителната дисциплина “Теория и практика на икономическата и социална география ” заема важно място в обучението на докторантите по докторската програма „Икономическа и социална география“. Тя се стреми да осигури усвояването на базисен теоретичен минимум, който да бъде основа при формулирането и разработването на докторската теза в дисертационните трудове на докторантите от докторската програма „Икономическа и социална география“. Дисциплината цели да даде теоретична подготовка по ключови теми от областта на икономическата и социална география; да обогати понятийния апарат по съответната област на научното познание; да формира научно-познавателна основа, върху която докторантите да надграждат самостоятелно своята подготовка; да планират самостоятелното научно изследване; да формира компетенции за извършване на изследователска работа и анализ на постигнатите резултати. В съдържателно отношение се акцентира върху научни концепции и подходи, върху теоретични и методологически проблеми на икономическата и социална география, върху новата икономическа география, върху регионалната география и регионите в съвременната структура на света, върху регионалната интеграция.

Разработване и управление на проекти

ECTS кредити: 5

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: II

Методическо ръководство: Катедра „Икономика“

Стопапански факултет

Лектор: проф. д-р Албена Вуцова

E-mail: avutsova @ swu.bg

Анотация

Основната цел е да подготви висококвалифицирани специалисти в подготовката и управлението на проекти на национално и трансевропейско ниво, като се предоставят знания и умения за различни видове проекти и програми.

Специфични цели на курса: да се дадат базови знания и умения по управление на проекти като се разгледат национални и международни инструменти за подкрепа на проекти и програми с различна насоченост; да се обогатят знанията за същността и основните характеристики на управлението на проекти и управлението на проектни екипи; да се предоставят добри практики за вземане на стратегически и тактически управленски решения свързани с управлението на проекти.

Докторантите, които се обучават в този курс, ще придобият след завършването му необходимата компетенция да разработят проект, дизайн на проект в различни области, да участват в управление на даден проект и да го доведат до реализация. Придобитите знания имат важно значение, тъй като развитието на различни видове икономически направления ще се извършва на проектно-програмна основа. Предлаганият курс е в съответствие с мисията и концепцията на университета за предоставяне на модерни и

актуални знания; обемът на курса е съобразен с предвидените кредити, както и квалификационната характеристика на специалността.

Избираеми дисциплини

Статистически методи в научно-изследователската дейност по икономическа и социална география

ECTS кредити: 10

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: III

Методическо ръководство: Катедра "Информатика"

Факултет Природо-математически

Лектор: доц. д-р Елена Карашранова

E-mail: helen @ swu.bg

Анотация

Дисциплината "Информационни технологии /ИТ/ и количествен анализ в педагогическите изследвания" е насочена към запознаване на докторантите с основните статистически процедури и приложението им в научно - изследователската дейност. Статистическите методи се представят на базата на модели от конкретни педагогически експерименти. Предвижда се запознаване и със съвременни технологии за прилагането им: MS EXCEL, SPSS и STATISTIKA.

Студентите следва да владеят английски език на по-високо от средното ниво и да имат теоретични познания по информационни технологии и информатика.

Основната цел е да даде на студентите теоретични познания за основните статистически процедури, както и спецификата на тяхното използване; да запознае студентите и им даде знания за създаване на модели за статистическа обработка на данни от експерименти; да запознае студентите със съвременните ИТ за статистическа обработка на данни; да подготви студентите за бъдещата им изследователска работа.

Приложение на ГИС в екологичните и географските изследвания

ECTS кредити: 10

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: III

Методическо ръководство: Катедра "География, екология и опазване на околната среда

Факултет Природо-математически

Лектор: доц. д-р Пенка Кастрева

E-mail: penkakastreva @ swu.bg

Анотация

Курсът по дисциплината “Приложение на ГИС в екологичните и географските изследвания” за докторска програма “Икономическа и социална география” представя общите концепции за изграждане и реализиране на ГИС. Лекционният курс допълва знанията от основния курс по ГИС по фундаментални теоретични направления от бакалавърската степен.

Цел на курса: С лекционния курс се цели да се дадат конкретни знания за приложението и повишаващата се роля на ГИС в регионалното планиране и управление на различни териториални единици от областта на различни географски дисциплини и по специално социално-икономическата география. Всички познания са пряко ориентирани към системите за картографиране, управление, анализ и подпомагане вземането на решения при управление на географски обекти и територии, които имат локално или регионално разпространение.

Задачи:

В този курс по задълбочено се разглежда практическото приложение на картните проекции в ГИС, трансформациите от една проекция в друга, интерполационни методи, генерализиращи процедури, класификационни методи на данните в цифрова среда, векторни и растерни анализи, способите за представяне на тримерни обекти и повърхнини. От изключителна важност за докторантите е извършването на географски анализи чрез ГИС при разглеждане на различни проблеми от управлението на стопанския живот в страната.

Очаквани резултати:

В края на семестъра студентите трябва да знаят: Как да приложат знанията си по ГИС за картографско изобразяване и анализиране на данните от областта на своите изследвания;

Крайният резултат от теоретичните и практически (упражненията) знания на студентите е тяхната подготовка за създаване на бъдещи проекти за ГИС за управление на предварително определена територия и внедряването му. Студентите, получили добри знания в тази област ще имат възможност да намерят своето място при разработване и управление на ГИС на регионално ниво.

Дисциплината кореспондира с всички географски дисциплини.

Изследователски методи в социалните науки

ECTS кредити: 10

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: III

Методическо ръководство: Катедра "Социология"

Факултет Философски

Лектор: проф. д.н. Добринка Пейчева

E-mail: peichevad @ swu.bg

Анотация

Основната цел на курса “Изследователски методи в социалните науки“ е да запознае докторантите с цялостния изследователски процес. В него са включени теоретико-методологическите изисквания и подбора на конкретните изследвания,

изследователските ограничения. Докторантите се запознават с изследователския дизайн, видовете изследвания, изследователските подходи въпросите на достоверността и валидността на търсената информация и пр. Специално внимание се отделя на съществуващите методи на изследвания и на техните предимства и ограничения.

Докторантите се запознават с основните изследователски подходи, необходими за разработване и аргументиране на техните цели и научни тези. В учебното съдържание се акцентира върху теоретичните и приложни измерения на отделните изследователски техники и подходи за написване на дисертационните им трудове.

Теория и практика на регионалното развитие

ECTS кредити: 10

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: III

Методическо ръководство: Катедра "География, екология и опазване на околната среда

Факултет Природо-математически

Лектор: проф. д-р М. Шишманова

E-mail: valkova_chich @ swu.bg

Анотация

Избираемата дисциплина "Теория и практика на регионалното развитие" играе основополагаща роля при изграждането на умения и формирането на компетенции у докторантите по отношение на концепцията за самоуправление на регионите. Тази концепция е фундаментално имплементирана в същността на устройството и управлението на Европейския съюз. По време на курса докторантите усвояват теоретични и практически познания по въпросите за регионалното развитие, анализират нормативни документи, работят с инструменти за оценка и анализ на територията. Придобитите познания са от различно естество – в областта на ресурсният потенциал, социално-демографски, геоурбанистични, управленски, икономически и такива, свързани с устойчивото развитие и с регионалните политики на ЕС и България. Получените умения и компетенции ще увеличат управленският потенциал на докторантите, ще спомогнат за формирането им като цялостни и завършени бъдещи специалисти по редица въпроси свързани с регионалния анализ и развитие, с регионалните политики и управление в териториалните рамки на България и Европейския съюз. Дисциплината подготвя фундаментално докторантите за реалиите в единното европейско пространство.

Методика на подготовката и писане на дисертация

ECTS кредити: 10

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: III

Методическо ръководство: Катедра "География, екология и опазване на околната среда

Факултет Природо-математически

Лектор: доц. д-р Иван Дреновски

E-mail: idri @ swu.bg

Анотация

Избираемата дисциплина “Методика на подготовката и писане на дисертация” заема важно място в подготовката и разработването на докторската теза на обучаваните в докторската програма „Икономическа и социална география“. Дисциплината цели докторантите да се запознаят с методиката на самостоятелното научно изследване, да формират компетенции за планиране и извършване на изследователска работа и писмено представяне на постигнатите резултати.

Акцентираща се върху основните етапи на разработването на дисертацията при спазване на следната логическа схема:

1. Обосновка на актуалността на избраната тема;
2. Дефиниране на цели и задачи на изследването;
3. Определяне на обекта и предмета на изследване;
4. Избор на методи (методика) на изследването;
5. Описание на процеса на провеждане на изследването;
6. Обсъждане на получените резултати от изследването;
7. Формулиране на изводи и заключения.

В края на курса докторантите трябва да изградят умения за работа с литературни източници и изготвяне на библиографска справка, както и за оформяне и представяне на дисертационния труд в завършен вид, в съответствие с нормативните изисквания и традициите в българската география.